

BAANBREKER

NATHALIE DEGRIECK

'TOPDOKTER' EN DIENSTHOOFD BORSTKLINIEK AZ MONICA DEURNE

'Kanker is alles, je hele leven wordt overhoop gehaald'

IN HET SUBLIEME TV-PROGRAMMA 'TOPDOKTERS' IS ZE JE VAST AL OPGEVALLEN: DE SPECIALISTE DIE MEN ONS OVERAL BENIJDT. "ALS EEN VROUW KLAAGT OVER HANGBORSTEN, ZEG IK: MADAM, WE MOGEN BLIJ ZIJN DAT WE OUDER MÖGEN WORDEN, ZEKER?" DOOR MARNIX PEETERS. FOTO'S: LIESBET PEREMANS

NATHALIE DEGRIECK

‘Privé mag het een beetje chaos zijn. Er staan niet elke dag verse boterhammen op tafel’

N

“Nee, ik loop niet rond van: ‘Hey! Ik red hier wel iedereen zijn leven!’ Je bent gewoon blij als het goed gaat, als je iets hebt kunnen doen”, zegt Nathalie Degriek (48) aan het eind van ons gesprek. De uitspraak typeert haar: ze is een directe, spontane vrouw die weet wat ze waard is, maar zichzelf tot achter de komma kan relativiseren. Misschien word je zo, als je elke dag, om het wat oneerbiedig te zeggen, tot aan je heupen in de kanker staat. Ze heeft er haar enthousiasme niet bij verloren, dat staat vast.

We hebben afspraak om acht uur ’s ochtends in de Borstkliniek. De consultaties beginnen pas om half tien, ik ben de enige wachtende bij een dikke stapel magazines. Radio Nostalgie staat op. Als ik na het gesprek de dokterskamer verlaat, zit de wachtzaal tjokvol. Dertig, veertig vrouwen. Ze kijken allemaal wat geschrokken als ik buitenloop. Of toch verbaasd.

Kijkt u zelf naar *Topdokters*, dokter?

“Natuurlijk! Samen met mijn man en dochters - ik vind het erg goed gemaakt. Met eerbied. Het is heel herkenbaar, wat je de collega’s allemaal hoort zeggen. Dokters praten wel eens onder elkaar, maar in het programma wordt er echt diep op dingen ingegaan, en dan denk je toch vaak: tiens, zo zie ik het ook. Iemand zei: ‘Chirurgen moeten één ding heel goed kunnen: beslissingen nemen. Als je dat niet kunt, kun je onmogelijk chirurg zijn’. Dat is zó juist.”

Dezelfde bijna alledaagse durf die ook ingenieurs en architecten hebben. Ik zou nooit durven te zeggen: rij gerust met je vrachtwagen over mijn brug. Ik zou ook nooit een mes durven te nemen en in u snijden.

“Dat heeft natuurlijk met ervaring te maken. Maar ’t is waar, ik weet wat je bedoelt: het hoort bij je karakter. Waren we geen dokter geworden, ik denk dat velen van ons ondernemer waren geweest, of iets dergelijks.”

Zat dat van jongs af aan in u?

“Ik denk het. Ik kom in elk geval niet uit een doktersfamilie. Mijn ouders hadden wel allebei universiteit gedaan. Mijn vader was beroepsmilitair, hij had een hoge functie bij het leger. Hij was iemand die graag leiding gaf, en daar hou ik ook van, van een groep aansturen.”

Wist u al heel jong: chirurgie, dát wordt het?

“Nee! (lacht) Daar was ik totaal niet mee bezig. Het is me pas in het laatste middelbaar beginnen te dagen. Ik heb lang gedacht dat ik burgerlijk ingenieur zou worden. Ik zie mijn oudste dochter van achttien daar veel meer over piekeren dan wij, vroeger. Ik deed graag wiskunde, punt.”

Het was een pragmatische beslissing.

“Ja. Voor even toch. Op zeker moment werd het me ook duidelijk dat ik met mensen wilde omgaan, en dat burgerlijk ingenieur niet zou voldoen op dat vlak. Dat heeft het verschil gemaakt. Dat, en een boek dat ik las. *Femme et chirurgienne*, iets autobiografisch, geloof ik. Ik weet niet hoe ik er aan kwam, misschien moest ik het lezen voor de les Frans. Maar het intrigeerde me, dat weet ik wel nog.”

Beseft u op uw achttlende dat u echte mensen zou moeten opereren? Had u daar geen schrik van?

“Nee. Daarvoor wilde ik het te graag. Ik ga niet zeggen dat ik niet zenuwachtig was toen het zover was, maar je moet toch weten dat je in zo’n opleiding heel sterk begeleid wordt. Je begint niet alléén te opereren. Ze zeggen niet: ‘En nu gij, wij komen straks nog weleens kijken’. Je hebt het al duizend keer zén doen, en je zit allang te wachten om het een keertje zelf te mogen doen. Je beseft uiteraard dat je met een mens aan de slag bent, dat zijn of haar lot in jouw handen ligt, maar je wilt dat zó graag leren, zó graag kunnen... Ik kan het niet anders uitleggen.”

Dokter Guldo Dua zei dat hij pas écht goed werd na zijn vijfenveertigste. Herkent u dat ook?

“Ja. Wat wil je? We zijn 31 als we klaar zijn met onze opleiding. Zeven jaar geneeskunde, zes jaar chirurgie. En dan geldt wat in elke sector geldt, je bent toch gemakkelijk tien jaar verder, vooraleer je zegt: ‘Nu kan ik het echt, écht goed’. Dat wil niet zeggen dat je voordien slécht bent, hé. Je voelt gewoon dat er die ervaring is, tijdens het opereren, ►

‘Zelf denk ik niet bij het minste pijntje: oei, het is zover. Ik weet dat je veel geluk moet hebben’

na een tijd. Ik merk dat ik nu op een leeftijd kom waarop ik heel veel aan kan - zeg nooit álles, want overmoed is dan weer schadelijk. Maar ik heb veel gezien, veel meegemaakt en ik weet van veel dingen hoe ik ze moet oplossen. Alles is super-gespecialiseerd, in ons vak. Almaar meer. Ik ben begonnen in de algemene chirurgie, ben daarna naar buik en borst overgestapt, en hou nu alleen nog borstchirurgie over.”

Is dat niet saai? Elke dag borsten?

“Nee. Je wilt het echt goed kennen en kunnen, en dat kan vandaag de dag niet meer als je alles doet. Ik leer en studeer nog dagelijks bij. Plus: je ontmoet elkaar daarin als je in een team werkt. Wij hebben hier twee uiterst gespecialiseerde radiologen, twee mensen van de microscopie die er alles van kennen, een oncologe gespecialiseerd in borstkanker, een plastisch topchirurg enzovoort, dat is zoveel prettiger werken dan met mensen die het zo ongeveer bij benadering wel weten (*lacht*).”

We zouden best wat trotser mogen zijn op wat we hier allemaal kunnen.

“Ik denk dat veel mensen graag naar de buitenkant kijken. Naar wat we als chirurg verdienen, olala! Maar we beginnen er laat aan, en als je ziet welke offers je moet brengen... Je krijgt dat moeilijk uitgelegd aan een buitenstaander. Als assistent al, toen ik honderd uur per week klopte, en de helft van de tijd moest afzeggen voor feestjes en andere pret. Zelfs mensen in m'n eigen familie snappen het niet echt. Maar ze krijgen dan ook twee Nathalies te zien (*lacht*). Ik ben zeer georganiseerd in mijn professionele leven, een controlefreak, maar ik heb dat níét nodig in mijn privéleven. Daar mag het wat chaos zijn.”

Is het een janboel bij u thuis?

“Néé (*lacht*). Maar het is ook niet allemaal tot in de puntjes geregeld. Als je om elf uur 's avonds thuiskomt, kan dat niet. Ik heb wel hulp, natuurlijk, maar het hoeft van mij niet allemaal honderd procent te zijn. Een tijd geleden hoorde ik iemand zeggen: ‘Ja maar, ik ben toch beter georganiseerd, hoor’. Ik heb op mijn tong gebeten, want dat was iemand die van acht tot vier werkt, in het onderwijs. Ik dacht: daar begin ik niet aan, aan die uitleg. Wij gaan eens om de twee weken naar de Colruyt. Het brood wordt gekocht in het weekend, voor de hele week, en gaat in de diepvries. Er staan niet elke dag verse boterhammen op tafel. Mijn dochter was een prematuur: dat was de laatste keer, denk ik, dat ik nog eens een tijdje ben thuisgebleven. Veertien jaar geleden.”

U kunt bijvoorbeeld niet eens een maandje verlof nemen als het u te veel wordt.

“Nee, dat kan niet. Geen sprake van.”

Zou u dan het gevoel hebben dat u mensen in de steek laat?

“Ja.”

Is dat niet loodzwaar?

“Ik denk dat we dat voor een stuk zoeken. Plus: het is een heel schoon beroep. Je hebt veel dankbaarheid van patiënten, mooie contacten. Mijn vrouwen zitten daar soms in de wachtzaal, als er wat *retard* is, en dat is bijna een hechte club. ‘Moet ik de koffie brengen, dames?’, vraag ik dan (*lacht*). Ze weten dat ik tijd maak voor iemand die het moeilijk heeft. Dan zeg ik: ‘Sorry voor het wachten’, en dan antwoorden ze: ‘Dokter, voor mij hebt ge ook tijd gehad’. En je geneest mensen, inderdaad. Je helpt ze.”

Hoe gaat u ermee om, als het misloopt?

“Je leert dat. Het feit dat je het ziekenhuis uitstapt en naar huis gaat, is al wat afstand die je creëert, hoe raar dat ook klinkt. Er zijn vaak dingen die je mee naar huis neemt, daar moet je niet over zeveren. Er zijn nachten dat je wakker ligt - gelukkig niet te vaak. Een collega zei: ‘De stress verlaat je eigenlijk nooit’. Niet dat wij als stresskippen rondlopen, maar het plakt áltijd in je achterhoofd. Als ik op reis ga, neem ik het liefst van al géén gsm's mee. Mijn man snapt dat niet. Hij neemt overal zijn gsm mee, ze bellen hem van op zijn bedrijf, maar hij is niet continu oproepbaar. Ik ben áltijd bereikbaar. Een bloeding, een complicatie, 's nachts, overdag: ik ben er altijd. Het wordt zodanig een tweede natuur, dat je op een bepaald moment in een skilift zit, met je gsm tegen je oor - dat is niet juist. Dan gebeurt het dat ik 'm op de kamer laat liggen. Omdat het anders nooit stopt.”

Wij vallen elk jaar, op zijn verjaardag, een foto van onze pa naar de chirurg van destijds. Om dank u wel te zeggen.

“Dat is erg plezant. Je hoeft niet constant opgehemeld te worden, maar zo'n gebaar, dat is prettig. Dan weet je: ik heb daar een beetje het verschil gemaakt.”

Gaat er een familiefeest voorbij zonder dat er iemand denkt: rap van profiteren, en over zijn aambelen begint?

“Dat gebeurt (*lacht*). Maar bij mij gaat het over borstkanker, hé: als daar een vraag over komt, komt ze meestal van iemand die zich werkelijk zorgen maakt. Dan luister ik wel. Als het iets banaals is, durf ik het af te wimpelen. Ik wil ook absoluut mijn familieleden op consultatie zien, en niet rap rap tussendoor, thuis. Zoiets tussen de soep en de patatten regelen, deugt niet.”

Wordt u kwaad als u mensen slecht voor zichzelf ziet zorgen? Als u iemand de ene sigaret na de andere ziet paffen?

“Nee. Het frustrereert me hooguit een beetje. Ik vind niet dat het aan ons is om over alles belerend te doen. Je geeft advies, *that's it*. Ik heb een patiënte uit Nederland, streng gelovig. Ze liet zich om geloofsredenen aanvankelijk niet behandelen, maar kwam uiteindelijk toch bij mij terecht, met borstkanker. Die mevrouw heeft halverwege gezegd: ik kom niet meer, ik stop de chemotherapie en ga voor alternatieve therapie. Dat doet pijn. Ik heb haar dat ook

gezegd: 'Je bent vrij om te doen wat je het best vindt, maar je moet wel verdragen dat ik het zeg'. Ze had borstsparende chirurgie gehad, maar de bestraling achteraf weigerde ze. Dat is half werk. Nu is ze teruggekomen met een herval in de borst, en toch kiest ze weer voor die alternatieve therapie. Ik heb haar vlakaf gezegd: 'Mevrouw, als u hier niets aan gaat doen, gaat u hieraan doodgaan'. En die man zit daar braaf naar te luisteren, met een rustige glimlach op zijn gezicht. Dáár heb ik het veel moeilijker mee. Dat je daar zomaar in kunt berusten. Maar ik moet hun keuze wel respecteren, een patiënt heeft recht om een behandeling te weigeren."

Reageren mannen soms heel akelig op de borstkanker van hun vrouw?

"De meesten reageren goed, soms is er een ongepaste reactie. Als het niet goed gaat in een huwelijk, en je krijgt zoiets, dan gaat het meestal niet beter."

Het is nooit zómaar kanker.

"Het is álles. Heel je leven wordt overhoopgegooid. Het eeuwige cliché. Wij zeggen dat vaak, en wij zeggen dat gemakkelijk, omdat we 't zelf nog niet gehad hebben. Het is een enorm verschil als je het zélf doormaakt."

Bent u bang - niet om te sterven, maar om te lijden, zoals dokter Brugada het uitdrukte in *Topdokters*?

"Zeer juist."

U weet natuurlijk, gesteld dat u het krijgt, wat er u te wachten staat. Tegen een patiënt zult u het allicht wat hoopvoller voorstellen.

"Ik vind dat je het moet zeggen, hoor, als iemand echt gaat afzien. Als ik vóór een operatie een inspuiting moet geven rond de tepel, zeg ik altijd: 'Pas op, dit is een venijnig prikje. Ge gaat het voelen'."

U weet vast dingen die dokters nooit aan hun patiënten vertellen: hoeveel toeval of geluk er met een operatie gemoeid is, dat het soms wat bricolage is...

"Ah, maar dat zeg ik altijd tegen mijn patiënten: je hebt ongelooflijk veel geluk nodig. Alleen al wat het type borstkanker betreft: je hebt dat niet in de hand, en er zijn echt wel heel agressieve vormen, waar je weinig tegen kunt beginnen. Ik ben daar, voor mezelf, echt niet de hele tijd mee bezig. Ik denk niet bij het minste pijntje: oei, nu is het

zover. Je wordt daar filosofisch in. Je beseft dat je geluk moet hebben. Een vrouw die klaagt over haar hangborsten, of haar rimpels... dan lach ik eens, en zeg ik: 'Madam, we mogen blij zijn dat we ouder mógen worden, zeker?' Dat ben ik althans."

Laten artsen die ziek worden zich minder vaak behandelen, juist omdat ze weten hoe ellendig het soms wordt? Het is een indruk.

"Dat denk ik niet. Het is wel een zwaar beroep, met veel burn-outs, alcoholisme. Wat wel waar is: je weet hoe je kunt afzien in aanloop naar de dood, en ik zou toch graag hebben dat ik dat niet hoeft mee te maken. We kunnen het ook al veel beter opvangen, vandaag de dag."

Er is altijd maar méér kanker, zegt de volksmond. Klopt dat?

"Het aantal borstkankers in België is aan het stabiliseren. Er is een stijging geweest rond de eeuwwisseling, maar dat kwam onder andere doordat het aantal screenings toenam en we meer borstkankers in een vroeger stadium diagnosticeerden. In geïndustrialiseerde landen is het risico groter, hé. Door onze leefgewoontes, het milieu... Nu is het 1 op de 8. Ik heb nog 1 op de 10 geleerd, in mijn cursus van twintig jaar geleden."

U vermeldde net het milieu, maar springen we dagelijks zelf niet al te slordig met onze gezondheid om?

"Ik volg daarin een oude wijsheid: geen excessen. Niet te veel roken, niet te veel drinken, niet te zwaar wegen, voldoende bewegen. Bewegen heeft een beschermend effect tegen veel vormen van kanker. Voor de rest heb je niet veel in de hand. ▶

NATHALIE DEGRIE

**'In d
operatiezaa
ben ik hee
decisief. Thui
word ik daa
weleens o
teruggefloter**

mobils ergonomic

BY

MEPHISTO

DOUMIA
6960/2331
(35 -42)

PIJNLIJKE VOETEN? NOOIT MEER!

MOBILS-SCHOENEN MET SOFT RONDOMPOLSTERING.

- 1 SOFT RONDOMPOLSTERING**
Beschermt de voet tegen onaangename drukpunten.
- 2 SOFT-AIR TUSSENZOOL**
Reduceert de schokken en ontlast de rug.
- 3 COMFORTEMP VOERING**
Zorgt voor een aangenaam voetklimaat.
- 4 ANATOMIC VOETBED**
Uitneembaar voor eigen steunzool.

Voor meer informatie, stuur deze invulstrook naar:
MEPHISTO - Magelseinstraat 35, 9000 GENT, info.be@mephisto.com

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

E-Mail

FE

www.mobilsshoes.com

Laatst was het nog op tv: mensen in Gent die hun eigen groenten kweken in de volkstuintjes. 'Dat is gezond, want dat doen we zelf: we staan ernaast, we zien ze groeien!' Maar die groenten bleken veel zware metalen te bevatten. We weten dat obesitas en alcohol een licht verhoogd risico op borstkanker geven. Probeer dat in de hand te houden. Maar per se borstvoeding willen geven omdat dat beschermt tegen borstkanker? Dan moet je jarenlang de borst geven, om een beetje beschermende invloed te hebben."

U zei vorig jaar dat het verband tussen het dragen van push-upbeha's en borstkanker niet wetenschappelijk is bewezen. Ik wist zelfs niet dat dat gerucht de ronde deed.

"Oh, maar aan mythes geen gebrek. Er zijn vrouwen die mij vragen of ze een beha met een beugel mogen dragen. Die hebben gehoord dat dat kanker en cystes in de hand werkt. Onzin. Of de schadelijke invloed van deodorant: larie. Het internet speelt daarin een grote rol. Ik zeg altijd: 'Surf gerust, maar als er iets is, vraag het aan mij. Zodat ik het kan kaderen'. Op blogs lees je de gekste dingen: dat ze van chemo ik-weet-niet-wat gaan overhouden, en dat is niet zo. Bij borstkanker wordt die redelijk goed verdragen. Maar je hebt maar één horrorverhaal nodig om mensen te doen panikereren. En die alternatieve therapieën: ik ben daar niet in opgeleid, maar wat je daar soms tegenkomt! Ik heb een patiënt gehad die van de een of andere grootmeester het advies had gekregen om klei te eten. Die patiënt was achteraf zó geconstipeerd - je lacht, maar dat was de hel voor die patiënt. Beton in de buik!"

Zijn er mensen die hier als een volleerde Googletank binnenrollen en zeggen: 'U vergist zich toch hoor, dokter'?

"Dat gebeurt. Ik had eens een dame uit Congo die zich niet wilde laten behandelen, Onze-Lieve-Heer ging dat doen. Ik liep al een hele tijd te piekeren: hoe ga ik dat aanpakken? Ze verdween een tijd, kwam weer opdagen, maar ze bleef volhouden: 'Dieu va le faire!' Ik zeg: 'Maar misschien is het God die u naar mij stuurt. Misschien wil hij dat ik u help'. Ze heeft zich laten opereren, en tot nu toe stelt ze het goed, en is ze blij dat ze zich heeft laten behandelen."

U bent een zeer nuchtere, directe prater, en ik vermoed dat dat een gevolg is van de gesprekken die u als arts hebt...

"Ik probeer eerlijk én meevoelend te communiceren. Ik ben niet iemand die verzwijgt of verbloemt. Dat willen mensen ook niet. Ik ga niet zeggen: 'Madam, ge hebt borstkanker', maar wel: 'Mevrouw, het is slecht nieuws, de punctie was niet goed, en het blijkt om borstkanker te gaan'. Dat woord gebruik ik dan wél altijd. Mensen verwachten een eerlijk antwoord van hun dokter. En nu is er omkadering, hé. Vroeger stond men na zo'n consultatie verweesd terug in de wachtkamer, nu is er begeleiding, er is een borstkankerverpleegkundige, er is een psychologe, een lotgenotengroep. Daar zetten wij zwaar op in, want dikwijls komt de échte psychologische klap pas achteraf. We hebben ook een uitstekend onco-revalidatieprogramma, Fit@move. Daarin helpen wij onze patiënten om met fysische en psychologische begeleiding hun activiteiten terug op te nemen. Ik vind dat zeer waardevol."

Nathalie Degrieck, borstkankerspecialiste

Kunt u met uw dochters van veertien en achttien ook zo direct communiceren?

"Ik moet mij soms wat inhouden (*lacht*). Maar dat zit in mijn karakter, ik ben zo. Je hebt het karakter om chirurg te worden, en door chirurg te zijn, wordt dat karakter nog eens aangescherpt. Ik moet soms oppassen met dat decisieve: 'Nú moet het gebeuren! Nú moet het zo en zo zijn'. In de operatiezaal kun je niet zonder, maar thuis word ik er wel eens om teruggefloten (*lacht*). Daarom ben ik ook blij dat mijn man geen dokter is."

Wat doet hij?

"Hij is jurist, heeft een eigen bedrijf. Ik wil als ik thuiskom niet nóg eens over geneeskunde praten. Een jurist heeft ook een totaal andere kijk op het leven dan een dokter, en het is wel plezierig om dat verschil te zien."

Hoe verschilt die kijk op het leven dan?

"Hij heeft sowieso minder interesse in dat moeilijke emotionele van mijn beroep. We zijn echt wel allebei helemaal anders. We zaten laatst naar *Topdokters* te kijken, waar met veel gehamer en gebeitel een knieprothese werd geplaatst. Mijn man en onze oudste dochter keken weg: 'Yek! Dat is verschrikkelijk!' Onze jongste zat er geïnteresseerd naar te kijken: 'Dat is toch zo vies niet?' Zij heeft veel meer die empathie en die interesse in mensen, ook in verdrietige dingen, die ik als kind ook had. Toen een tijd geleden de moeder van een vriendin des huizes gestorven was, pakte ze die vrouw vast: Ze zei: 'Ik begrijp dat dat moeilijk is, dat uw mama overleden is. Kom, ga zitten'. En dan zat ze in de zetel over die dame - toch al een vrouw van in de zestig - haar rug te wrijven. Veertien jaar, hé! En al helemaal de mama! (*lacht*)."

Zou u trots zijn als ze in uw voetsporen zou treden?

"Ze moeten doen wat ze willen. Zolang ze gelukkig zijn met wat ze doen, maakt dat niets uit. De oudste gaat aan haar studie handelsingenieur beginnen: da's goed. Laat ze maar doen."

Tot slot: hoeveel mensen hebt u al geopereerd, in uw leven?

"Oh, geen idee. Een aantal honderden per jaar. Drie-, vierhonderd? Ik tel dat niet. Ik ben daar niet op die manier mee bezig."

Alvast heel veel goeds toegewenst, dokter. En proficiat met uw passie. ■

ice
watch
CHANGE. YOU CAN.

10 ATM

f t

www.ice-watch.com

Ice-Stores : Antwerpen - Bastogne -
Brussels - De Panne - Knokke - Namur